

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid riksdagens öppnande den 30 oktober 1918.

Gode Herrar och Svenske Män!

Sedan Jag sist mötte Eder här, har min älskade son Erik, hertig av Västmanland, blivit borttryckt av döden. För det deltagande, som från skilda håll visats Mig och Mitt hus i Vår djupa sorg, uttalar Jag Mitt varma tack.

En samhällsangelägenhet av synnerlig vikt har föranlett Mig att kalla Eder från Edra enskilda värv till detta urtima riksmöte, till vilket Jag nu hälsar Eder välkomna.

Den brist på viktiga livsförnödenheter och den stegring av alla levnadskostnader, som det ödeläggande världskriget framkallat även i vårt land, hava med krigets förlängning allt mera försvårats och under den senaste tiden antagit oroväckande mått. En verklig återgång till bättre förhållanden är säkerligen icke att hoppas förr än med den rättvisa och varaktiga fred, varefter hela den lidande mänskligheten längtar. Men det åligger Mig och Eder att uppbjuda alla krafter för att så långt det står i vår makt lindra det betryck, som tynger stora lager av vårt folk.

På Min framställning beviljade sistlidne lagtima riksdag stora anslag till krigstidstillägg och kristidshjälp för statens befattningshavare och pensionärer. Genom den starka prisstegringen hava dessa tillskott numera blivit uppenbart otillräckliga. Statens värdighet och intresse ej mindre än omsorgen om dessa stora medborgargrupper utkomst kräva, att de utan dröjsmål bispringas. Jag har därför funnit Min plikt bjuda att förelägga Eder förslag till en väsentlig utökning av krigstidstilläggen. Mina framställningar ansluta sig i allo till de grunder, som av riksdagen

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 1 saml.

för några månader sedan fastställdes, och det är Min förhoppning att I skolen kunna utan tidsutdräkt med Mig enas om de nödvändiga förhöjningarna.

Utöver förslagen om extra krigstidstillägg samt om anstalter till bestridande av därmed förbundna kostnader ämnar Jag förelägga Eder några ärenden, i vilka Eder medverkan erfordras för ett verksammare bekämpande av brist och dyrtid.

Jag begär sålunda anslag till en förstärkt organisation av åklagaremakten med huvudsakligt syfte att kunna kraftigare stävja det samhällsskadliga prissocker, som alltjämt bedrivs. Bland åtgärder, som föreslagits för att under kristiden trygga en sund användning av landets kapitaltillgångar, ingår ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss mån kontrollera användningen av kapital till bolagsändamål, och Jag framlägger förslag till provisorisk lag i detta syfte. Därjämte föreslår Jag Eder en förändrad anordning vid tillhandahållandet av den kredit, vilken vissa krigförande länder betinga sig för handelsutbyte med Sverige.

Den härjande farsot, som sedan någon tid hemsöker även vårt land, har nödsakat Mig att uppskjuta vissa vapenövningar, att permittera värnpliktige från andra övningar samt att i stor utsträckning framflytta inkallelserna av årets rekryter. Då gällande värnpliktslag begränsar Kungl. Maj:ts rätt till sådan framflyttning inom det löpande året, men det kan bliva nödvändigt att besluta ett längre uppskov, föreslår Jag Eder en härför erforderlig lagändring.

Jag ämnar vid detta riksmöte liksom vid de närmast föregående av Eder äska särskilda deputerade att med Mig överlägga.

Nedkallande Guds välsignelse över Eder och Edra arbeten förklarar Jag detta urtima riksmöte öppnat och förbliver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.
